

ที่ สม ๐๐๐๓/ ๒๕๐

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๒๒ ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๖๓ กันยายน ๒๕๕๑

เรื่อง ผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ ๓๓๒/๒๕๕๑ จำนวน ๒๕ หน้า

ด้วยนายสัมพันธ์ ทองเกลี้ย และราษฎรบ้านตากแดด ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า ผู้ร้องเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ที่อาศัยในพื้นที่มานานไม่ต่ำกว่า ๑๕๔ ปี มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) และส่วนราชการ ได้ประกาศตั้งพื้นที่ดังกล่าวเป็นตำบลเมื่อปี ๒๕๐๔ ต่อมาผู้ร้องได้รับความเดือดร้อนจากการที่ส่วนราชการ ประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติทับที่ดินทำกินเมื่อปี ๒๕๒๗ และมีการประกาศว่าเป็นเขตเตรียมการเพื่อ ประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เมื่อปี ๒๕๔๖ ส่งผลให้ผู้ร้องไม่มีโอกาส ได้รับสิทธิในที่ดินตามที่ส่วนราชการประกาศเมื่อปี ๒๕๔๑ ว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ผู้ร้องจึง ร้องขอความช่วยเหลือต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าวข้างต้น ตาม อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วเห็นว่า ราษฎรบ้านตากแดดได้อยู่ในที่ดินดังกล่าวมาก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติฯ และเขตอุทยานแห่งชาติฯ รวมทั้งไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่ไม่ได้รับเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ในที่ดินทำกิน เนื่องจากกรมป่าไม้ ไม่ส่งมอบพื้นที่พิพาททั้งที่เป็นพื้นที่โซน E ให้แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ตาม ประกาศพระราชกฤษฎีกาเขตปฏิรูปที่ดิน โดยกรมป่าไม้ได้กันพื้นที่ดังกล่าวออก และอ้างว่าเป็นพื้นที่ โซน E๑ ดังนั้น การที่ราษฎรไม่ได้รับเอกสารสิทธิในที่ดินที่อยู่อาศัยทั้งที่มีเอกสาร ส.ค. ๑ จึงเป็นการ ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะเชิง นโยบายต่อรัฐบาล เพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. การเตรียมการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตป่าอนุรักษ์ใด ๆ จะต้องมีการให้ ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และมีการตรวจสอบสภาพความเป็นจริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง

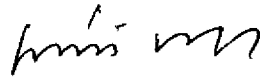
-/๓. ให้มี...

๒. ให้มีนโยบายการสำรวจและแก้ไขข้อพิพาท กรณีพื้นที่ป่าทับที่ดินทำกินของราษฎรใน
ขอบเขตทั่วประเทศ เพราะเป็นการสร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎรจำนวนมาก ซึ่งม
ความล่าช้ามายาวนานจนถึงปัจจุบัน

ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลการพิจารณาดำเนินการเป็นประการใด โปรดแจ้ง
ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กลุ่มงานประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทรศัพท์ ๐ - ๒๒๑๙ - ๓๕๗๓

รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

โดย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๓๙/๒๕๕๑

เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติทับที่ดินทำกิน

ผู้ร้อง นายสัมพันธ์ ทองเถาะ และราษฎรบ้านตากแดด ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ผู้ถูกร้อง ๑. กรมป่าไม้

๒. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชและอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ
ไทยประจัน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. กรมที่ดิน

๒. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก

นายสัมพันธ์ ทองเถาะ และราษฎรตำบลยางหัก หมู่ที่ ๒ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ตามคำร้องที่ ๔๔๗/๒๕๔๗ เมื่อวันที่
๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการ
ด้านที่ดินและน้ำ ปัจจุบัน คือ คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ดำเนินการตรวจสอบ
ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๕

กท ๒

สาระสำคัญของคำร้องเรียน

ผู้ร้องเรียนว่า ผู้ร้องเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง อาศัยอยู่ในบ้านตากแดดมานาน บ้านตากแดดเดิมชื่อบ้านเขาคมน้ำ หรือบ้านยางหักเก่า ต่อมาเปลี่ยนมาเป็นหมู่บ้านตากแดด หมู่บ้านนี้มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๔๘ ปี เดิมมีครัวเรือน ๖๐ ครอบครัวยู่ในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยในเวลานั้นยังไม่ได้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ หน่วยงานราชการประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ๘๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมีหมู่บ้านชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงร่วมอยู่ในตำบลเดียวกัน คือ บ้านวังส้มป่อย หมู่ที่ ๑ (บ้านวังปลาช่อน) บ้านยางหักเก่า หมู่ที่ ๒ (บ้านตากแดด) บ้านเขากดัว หมู่ที่ ๓ (บ้านท่ายาง) และบ้านพุกู๊ด หมู่ที่ ๔ (บ้านหินสี) และตำบลยางหักเพิ่งถูกประกาศจัดตั้งเป็นตำบล เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๐๔

ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ กรมที่ดินให้ราษฎรแจ้งแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ก.๑) ปากฎว่าตำบลยางหักมีการแจ้ง ส.ก.๑ จำนวน ๑๘ ราย แต่เป็นเพียงการแจ้งที่ดินบริเวณบ้านอยู่อาศัย ไม่ใช่พื้นที่ทำกินของราษฎรบ้านตากแดดและหมู่บ้านในตำบลยางหักที่เป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง มักใช้เป็นพื้นที่ทำไร่หมุนเวียนดั้งเดิมต่อเนื่องในแปลงที่ดินที่ทำกินเป็นประจำ และอนุรักษ์พื้นที่ป่าไว้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ กรมป่าไม้ ประกาศพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ๘๕ ทับซ้อนพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ทำกินของตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ ตำบลเบิกไพร ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง ตำบลป่าหวาย ตำบลสวนผึ้ง ตำบลท่าเคย ตำบลบ้านคา ตำบลบ้านโป่ง อำเภอสวนผึ้ง และตำบลอ่างหิน ตำบลท่าหลวง เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ ๘๗๗,๒๕๐ ไร่

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินในท้องที่อำเภอท่าหลวง ตำบลห้วยยางโทนและตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่ได้ไปแจ้งการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี โดยคิดว่าที่ดินที่ครอบครองจะได้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ แต่มาในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ มีเจ้าหน้าที่จากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เข้าไปในชุมชนตำบลยางหักและประกาศว่าพื้นที่ดังกล่าว อยู่ในเขตเตรียมการเพื่อประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ถือเป็นการประกาศทับที่ดินทำกินและชุมชนในตำบลยางหักซ้ำเป็นครั้งที่สองหลังจากพื้นที่แห่งนี้ถูกประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติทับไปแล้ว

ดังนั้นถือว่า ราษฎรบ้านตากแดดและชุมชนชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในตำบลยางหัก อีก ๓ หมู่บ้าน ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในครั้งนี้ นอกจากนี้ยังมีชาวไทยพื้นราบอีก ๔ หมู่บ้าน ในตำบลยางหักได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าว

กวี ๕

ความต้องการของผู้ร้อง

๑. ให้กันแนวเขตที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้ชัดเจน ก่อนที่จะประกาศเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน
๒. ให้กรมป่าไม้เพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติที่ทับที่อยู่อาศัยและทับที่ทำกินของราษฎร
๓. ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องลงมาตรวจสอบพื้นที่ทำกินตามความเป็นจริงของราษฎร
๔. ให้ออกโฉนดแก่ราษฎรในพื้นที่ชุมชน และออก ส.ป.ก.๔-๐๑ ในพื้นที่ทำกิน

การดำเนินการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า

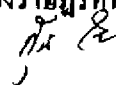
คณะกรรมการฯ ได้รวบรวมข้อเท็จจริงจากเอกสาร การชี้แจงด้วยวาจาจากฝ่ายผู้ร้อง การตรวจสอบในพื้นที่ และจากการรับฟังข้อเท็จจริงประกอบการประชุมหารือกับองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ คณะกรรมการฯ จัดประชุมร่วมกับผู้ร้อง และรับฟังคำชี้แจงจากหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ณ ศาลาเอนกประสงค์ บ้านตากแดด และตรวจสอบแปลงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ ในพื้นที่พิพาทแปลงตรวจยึด ๑๘ แปลง ที่ถูกเจ้าหน้าที่ตรวจยึดควบคุมไว้ ดูแนวเขตป้ายสีแดงแสดงเตรียมประกาศเขตอุทยานที่ประชุมสรุปร่วมกันให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อกันแนวเขตที่ทำกินของราษฎรออกจากแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ประชุมหารือเรื่องการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรเชื้อสายกะเหรี่ยงที่เคยทำกินในพื้นที่ก่อนการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ และป่าสงวนแห่งชาติ โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษาบ้านคลิตี้ล่าง จังหวัดกาญจนบุรี บ้านป่าผาก บ้านห้วยหินดำ จังหวัดสุพรรณบุรี และบ้านตากแดด จังหวัดราชบุรี บ้านบึงชะโค จังหวัดกาญจนบุรี ขึ้นมาพิจารณาพร้อมกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ มูลนิธิสืบนาคะเสถียร และนักวิชาการ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ประชุมหารือเกี่ยวกับการทำไร่นาหมุนเวียนตามวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนกะเหรี่ยง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติฯ กรมป่าไม้ พร้อมด้วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประชุมหารือ ตรวจสอบพื้นที่กรณี เพื่อหาแนวทางกำหนดเขตที่ทำกินและป่าชุมชนทั้งเฉพาะหน้าและระยะยาว โดยตรวจสอบแปลงพื้นที่ตรวจยึดที่ทุ่งเห่า ตรวจสอบบริเวณที่ดินเหมืองหัวเราะ ดูแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ สภาพไร่ของราษฎรที่ทำกิน

ต่อเนื่อง มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้อำนวยการส่วนจัดการพื้นที่ป่าไม้ กรมป่าไม้ ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ (แทนผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน และเจ้าหน้าที่ นักวิชาการป่าไม้ ร่วมประชุมกับผู้ร้อง มีประเด็นเรื่องการกันแปลงป่าชุมชน แนวผ่อนปรน แนวเขตอุทยานแห่งชาติและกรณีแปลงตรวจยึด

วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ประชุมติดตามความคืบหน้า การกันแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ณ ศาลาประชาคมบ้านตากแดด โดยมีหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน หัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ รบ.๓ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก ที่ประชุมมีข้อสรุปเรื่องการกำหนดแนวผ่อนปรน ๕๐๐ เมตร จากแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติฯ การจัดประชาคมกรณีที่ดินทำกิน ที่อยู่ในพื้นที่โซน ๒ เขตกลุ่มน้ำชั้น ๑ และชั้น ๒

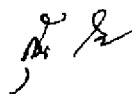
วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการฯ มีหนังสือถึงกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี และเจ้าหน้าที่พนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี ให้ชี้แจงและส่งเอกสารข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่ดินบ้านตากแดด

วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะอนุกรรมการฯ ประชุมติดตามความคืบหน้า และตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมในประเด็นเขตปฏิรูปที่ดิน และการออกเอกสารสิทธิ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมีผู้ร้อง รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี ผู้อำนวยการสำนักงานกำหนดเขตที่ดินป่าไม้ (แทนอธิบดีกรมป่าไม้) ผู้อำนวยการส่วนจัดการทรัพยากรในอุทยานแห่งชาติ (แทนอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ) เจ้าหน้าที่พนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ที่ประชุมมีข้อสรุปเรื่องการเร่งรัดปักหลักหมยแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันให้ดีขึ้น การกำหนดพื้นที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการป่าชุมชน การกำหนดแนวเขตผ่อนปรน ๕๐๐ เมตร จากหลักเขตอุทยานแห่งชาติฯ เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติฯ การเสนอให้กรมป่าไม้ส่งมอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เป็นที่ตั้งชุมชนและที่ทำกินของชาวบ้านตากแดด หมู่ที่ ๒ ให้ ส.ป.ก.ดำเนินการโครงการปฏิรูปที่ดิน โดยที่ดินที่มี ส.ก.๑ ให้กรมที่ดินพิจารณาเรื่องเอกสารสิทธิที่ดิน โดยเร่งด่วน

พยานเอกสาร

ก. ฝ่ายผู้ร้อง

(๑) สำเนาแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเป็นของบ้านวังปลาช่อน หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑๔ ราย บ้านตากแดด หมู่ที่ ๒ จำนวน ๑๒ ราย บ้านท่ายาง หมู่ที่ ๓ จำนวน ๓๗ ราย และบ้านหินสี หมู่ที่ ๔ จำนวน ๑๖ ราย

(๒) ตำนานแบบคำร้องของผู้แจ้งว่ามีสิทธิ หรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๒๘

(๓) ตำนานบัญชีรายชื่อผู้อ้างว่ามีสิทธิ หรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี หมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๒๘ จำนวน ๑๒๕ ราย

(๔) ตำนานบันทึกการสอบสวนพิสูจน์สิทธิ หรือได้ทำประโยชน์ของบุคคลในเขตป่าสงวนแห่งชาติของ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

(๕) ตำนานใบตอบรับการแจ้งการถือครองที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดิน

(๖) ตำนานแบบ ทป.๔/๑ สรุปการใช้ที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าไม้และแปลงสำรวจในแปลงสำรวจหมายเลข ๑๕ E ป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี จังหวัดราชบุรี หมู่ที่ ๒ บ้านตากแดด ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ๑๓๕ ราย จำนวน ๑๕๐ แปลง พื้นที่ ๕,๔๒๖ ไร่ แปลงสำรวจหมายเลข ๑๔ E หมู่ที่ ๑ บ้านวังปลาช่อน ๑๓ ราย จำนวน ๑๖ แปลง พื้นที่ ๖๕๗ ไร่

ข. ฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑. อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

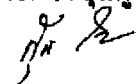
๑.๑ ตำนานรายชื่อคณะกรรมการผู้ตรวจสอบพื้นที่ทำกิน หมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร ร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ลงตรวจสอบพื้นที่ทำกินในบริเวณพื้นที่ทำกินดังกล่าว ในพุมแห และเหมืองบน หมู่ที่ ๑ บ้านท่าช้าง ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

๑.๒ หนังสือหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ที่ ๓ (ตากแดด) ที่ ทส.๐๕๑๘.๒๑๘/๑๔๐ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึงหัวหน้าโครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิจารณาพื้นที่ทำกินของราษฎรบ้านตากแดด หมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

๑.๓ ตำนานบันทึกผลการชี้แจง ระหว่างเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน กับราษฎรบ้านตากแดด วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗

๑.๔ หนังสืออุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ที่ ทส.๐๕๑๘.๖๐๕/๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึงผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เรื่อง การรังวัดแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

๑.๕ ตำนานคำสั่งอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ที่ ๒/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการมีส่วนร่วมโครงการนำร่องการพัฒนาการมีส่วนร่วม เพื่อการจัดการอุทยานแห่งชาติอย่างยั่งยืน พร้อมสรุปผลการประชุมผู้นำ เพื่อแต่งตั้ง

คณะกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการร่างหลักเกณฑ์ กติกาประชามร่วมรัฐ สรุปผลการ
ประชุมคณะกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้นำชุมชน เพื่อพิจารณา ร่างหลักเกณฑ์กติกา
ประชามร่วมรัฐ ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๓ ถึง ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ร่างหลักเกณฑ์กติกาประชามร่วมรัฐ
ในการใช้ประโยชน์พื้นที่ผ่นปรนของชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน
จังหวัดราชบุรี

๑.๖ ตำนาศรปข้อเท็จจริงกรณีการชี้แจงรังวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติ
เฉลิมพระเกียรติไทยประจันท้องที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

๑.๗ หนังสืออุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน หนังสือ ที่
๐๕๑๓.๖๐๕/๑๑๗ ลงวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงประธานอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดิน
และป่า เรื่องหลักเกณฑ์ กติกาประชามร่วมรัฐในการใช้ประโยชน์พื้นที่ผ่นปรน โดยชุมชน
รอบแนวเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

๒. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๓ (บ้านโป่ง)

(เดิม คือ สำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๕)

๒.๑ หนังสือ ที่ ทส. ๐๕๑๘.๕/๑๓๒๔ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง
นายกสภาค บุญเปื้อง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เรื่อง
ความเดือดร้อนในที่ดินทำกิน

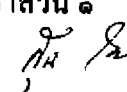
๒.๒ ตำนาคำสั่ง ที่ ๘๗๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ เรื่อง
สนธิกำลัง เจ้าหน้าที่ตรวจตรา ลาดตระเวนและเฝ้าระวังพื้นที่ตรวจยึด

๒.๓ ตำนาศรปข้อเท็จจริง กรณีการสำรวจรังวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติ
เฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ท้องที่บ้านคากแดด หมู่ที่ ๒

๓. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

๓.๑ หนังสือ ที่ ทส.๐๕๑๓.๕๐๖/๒๐๘๐๖ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง
นายกสภาค บุญเปื้อง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เรื่อง การประกาศ
อุทยานแห่งชาติและการชี้แจงแนวเขตอย่างเร่งด่วน

๓.๒ หนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ทส.๐๕๑๐.๕๐๖/๖๓๐๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ชี้แจงข้อเท็จจริง พร้อมภาพถ่ายแสดง
พื้นที่อยู่อาศัยและทำกินของราษฎร หมู่ที่ ๒ บ้านคากแดด ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
และแผนที่แสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐
จำนวน ๑ ชุด

ก. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. กรมที่ดิน, สำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี

- ๑.๑ หนังสือ กรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๓/๓๒๖๐๖ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึงนางสาวมะลิวัลย์ มณีพรหม และกลุ่มผู้ร้องเรียนการออกเอกสารสิทธิที่ดิน
- ๑.๒ หนังสือ สำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี ที่ รบ๐๐๑๕.๑/๑๗๕๖๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงประธานอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า เรื่อง ขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริง

๒. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี

- ๒.๑ หนังสือ ที่ รบ ๐๐๑๑/๒๐๐๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงประธานอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า เรื่อง ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียนของนายเสริมสุข อินทร์คุ้มวงศ์
- ๒.๒ เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก

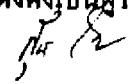
สำเนาเอกสารประกอบการประชุมสภา สมัยวิสามัญ องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก สมัยที่ ๔ ครั้งที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๘ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก ระเบียนวาระที่ ๓ เรื่อง เพื่อพิจารณาการรังวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน จังหวัดราชบุรี

การรับฟังข้อเท็จจริง

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาตรวจสอบพื้นที่และรับฟังคำชี้แจงจากฝ่ายผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรากฏข้อเท็จจริงที่รับฟังได้โดยสรุป ดังนี้

ก. ฝ่ายผู้ร้อง

ผู้ร้อง เป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ที่บ้านตากแดด ซึ่งเดิมชื่อบ้านเขาน้ำตก หรือยางหักเก่า ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นบ้านตากแดด เป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่ ในอดีตมีครัวเรือน ๖๐ ครอบครัวยุคแรกมีขุนบัง ศิริรัตน์วิเวกไพรวัลย์ เป็นผู้นำตำบล ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ พญาสุรินทร์ เสนานิ ได้แต่งตั้งขุนหม่อ ขยับกริบ เป็นผู้นำตำบล ต่อมาขุนหม่อฯ เกษียณอายุ นายอินทร์ฯ เป็นผู้ใหญ่บ้านตากแดด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จนเกษียณอายุ นายจ้อง ทองอ่อน จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน

แต่ถูกฆาตกรรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ นายเฮ็น ทองอ่อน จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ต่อมามีการเลือกตั้งนายสมชาย ทองอ่อน เป็นผู้ใหญ่บ้านและขอลาออก จึงมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ คือนายกาฝาก บุญเปื่อง เป็นผู้ใหญ่บ้านตากแดด ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลานาน ๒๗ ปีแล้ว โดยในเวลานั้นยังไม่ได้เป็นป่าสงวน คาดว่าตำบลยางหักเกิดมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๔๘ ปี โดยมีหมู่บ้านหลักๆ ในตำบลยางหักแต่เดิมคือ บ้านส้มป่อย หมู่ที่ ๑ (บ้านวังปลาช่อน) บ้านยางหักเก่า หมู่ที่ ๒ (บ้านตากแดด) บ้านเขากด้วย หมู่ที่ ๓ (บ้านท่ายาง) และพุกรุด หมู่ที่ ๔ หรือบ้านหินสี่ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ทางราชการได้ประกาศตั้งตำบลยางหักอย่างเป็นทางการ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมที่ดินออกเอกสาร ส.ค.๑ (แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน) ให้ราษฎรบ้านตากแดด ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แต่เอกสารที่ได้เป็นเพียงที่ดินบริเวณบ้านอาศัย ไม่ใช่พื้นที่ทำกิน ซึ่งส่วนใหญ่ได้ที่ดินมาจากการขุด กั้น สร้าง ที่ระบุดังกล่าวการเข้าทำกิน การออกเอกสาร ส.ค.๑ ในปีต่างๆ คือ พ.ศ. ๒๕๑๕, ๒๕๔๕, ๒๕๔๗, ๒๕๕๐, ๒๕๕๑, ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓ การดำเนินการของกรมที่ดินยุติลงถึงออกเอกสาร ส.ค.๑ ให้ราษฎรบ้านวังปลาช่อน หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑๔ ราย บ้านตากแดด หมู่ที่ ๒ จำนวน ๑๒ ราย บ้านท่ายาง หมู่ที่ ๓ จำนวน ๓๗ ราย และบ้านหินสี่ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๑๖ ราย โดยไม่มีการดำเนินการในเรื่องการออกเอกสารสิทธิที่ดิน

ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ กรมป่าไม้ประกาศพื้นที่บ้านตากแดด เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยครอบคลุมบ้านวังส้มป่อย บ้านยางหักเก่า บ้านเขากด้วยและบ้านพุกรุด โดยมีเขตติดต่อกัน ดังนี้

ทิศเหนือ จรดอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี และอำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ทิศใต้ จรดอำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี

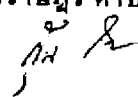
ทิศตะวันออก ครอบคลุม อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และจรดอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันตก จรดอำเภอแก่งกระจานและแนวเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดเพชรบุรี

ทำให้ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ในท้องที่ตำบลแก้มฮั่น ตำบลท่าทับตะโก ตำบลจอมบึง ตำบลเบิกไพร ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง ตำบลป่าหวาย ตำบลสวนผึ้ง ตำบลท่าเคย ตำบลบ้านคา ตำบลบ้านบึง อำเภอสวนผึ้ง และตำบลอ่างหิน ตำบลทุ่งหลวง ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เนื้อที่ประมาณ ๕๗๗,๒๕๐ ไร่ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ

ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ภายหลังประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ทับพื้นที่ตำบลยางหักแล้ว กรมป่าไม้ได้เข้าพื้นที่จัดทำบันทึกสอบสวนพิสูจน์สิทธิ หรือการทำประโยชน์ของบุคคลในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ จำนวนประมาณ ๑,๐๐๐ ราย ใน ๘ หมู่บ้าน โดยเป็นของชาวบ้านตากแดด ๑๒๕ ราย แต่ไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่องหลังจากสำรวจเสร็จ

ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ คณะรัฐมนตรี ให้เจ้าหน้าที่สอบสวนสิทธิราษฎร ตำบลยางหัก เพื่อเตรียมออกเอกสารสิทธิ

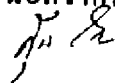
ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เจ้าหน้าที่ย้ายไปดำเนินการสอบสวนสิทธิราษฎร ตำบลยางหัก เพื่อเตรียมออกเอกสารสิทธิ ส.ท.ก. (สิทธิทำกิน) ให้ราษฎรรายละ ๒๐ ไร่ จำนวน ๘ หมู่บ้าน โดย ๔ หมู่บ้านเป็นชาวไทยพื้นราบ คือบ้านห้วยศาลา บ้านยางตุ้ บ้านไทยประจัน และบ้านถานคา (ซึ่งเดิมพื้นที่เหล่านี้เคยเป็นพื้นที่ไร่ชาของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง) ส่วนอีก ๔ หมู่บ้าน เป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง คือบ้านวังปลาช่อน บ้านดากแดด บ้านท่ายางและบ้านหินตี รวมครอบครัวของราษฎร ๘ หมู่บ้านที่กรมป่าไม้จัดที่ดิน ๒,๐๐๐ ครอบครัว ส่วนที่เหลือ กรมป่าไม้จะกันไว้อยู่ในเขตอุทยานเตรียมการไทยประจัน แต่ราษฎรเห็นว่าที่ดินที่จัดให้ ๒,๐๐๐ ครอบครัว พื้นที่ราว ๔๐,๐๐๐ ไร่ นั้นไม่เพียงพอ เพราะพื้นที่ทำกินของตำบลยางหักมี ๔ หมู่บ้าน ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ จนทำให้มีการเรียกร้องพื้นที่ทำกินเพิ่ม และไม่ให้นิวเขตอุทยานเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน มาทับซ้อนพื้นที่ทำกินของราษฎร

อย่างไรก็ตามก่อนหน้าปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี ได้เข้าไปสำรวจการถือครองที่ดินของราษฎรบ้านดากแดด และให้ออกสารใบตอบรับการแจ้งการถือครองที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดิน และต่อมาในวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ตำบลทุ่งหลวง ตำบลห้วยยางโทน และตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ทำให้ราษฎรตำบลยางหักเชื่อว่าคนจะได้เอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ ในเวลาต่อมา

ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เจ้าหน้าที่ยของรัฐได้ดำเนินการสำรวจพื้นที่ในตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ ตำบลบ้านบึง ถึงอำเภอบ้านคา ตำบลตะนาวศรี ตำบลทุ่งเคย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พื้นที่ประมาณ ๒๑๘,๔๘๖ - ๒๔๐,๒๔๖ ไร่ หรือราว ๓๔๘.๕๘ ตารางกิโลเมตร เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อเตรียมการประกาศอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ซึ่งเท่ากับว่าแนวเขตดังกล่าวได้ผนวกพื้นที่ทำกินของราษฎรในบริเวณดังกล่าวเข้าไว้ด้วย

ต่อมาในเดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ นายสุรินทร์ ชลธารเฉลิม ผู้อำนวยการส่วนใช้ประโยชน์สำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๕ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้ประชุมราษฎรบ้านดากแดดและเตรียมเร่งออกเอกสารรับรองสิทธิการทำกิน (ส.ท.ก.) ให้ราษฎรรายละ ๒๐ ไร่ และเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ นายพนพล สมแสน หัวหน้าโครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ได้ลงพื้นที่บ้านดากแดดและเปิดประชุมชี้แจง เรื่อง การรังวัดที่ดินเพื่อออกเอกสารรับรองการทำกินให้ราษฎร แต่เนื่องจากราษฎรต้องการให้มีการปฏิรูปที่ดิน เพื่อรับเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ แต่ทางเจ้าหน้าที่ไม่เห็นด้วย และยืนยันจะออกเอกสาร ส.ท.ก. ให้ราษฎร

ผู้ร้อง ยืนยันว่าชุมชนบ้านดากแดด เป็นชุมชนเก่าแก่ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ มีปัญหาการเคลื่อนไหวของพระคคอมมูนิสต์แห่งประเทศไทย ในพื้นที่ตำบลยางหัก จึงทำให้หน่วยงานราชการเข้าไปบังคับให้ราษฎรทำพื้นที่ป่าให้เขียนเป็นไร่-นา และทำกินเรื่อยมา นอกจากนี้ในอดีต

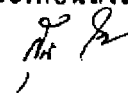
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เคยเสด็จประพาสบ้านท่ายาง หมู่ที่ ๓ และพระราชทาน
เหรียญรางวัลแก่ราษฎรในพื้นที่ ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่า ราษฎรอยู่มานาน เหตุที่ผู้ร้องยืนยันคัดค้านแนว
เขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เพราะแนวเขตอุทยาน ประกาศครอบคลุมพื้นที่ทำกิน
ของราษฎร ทำให้มีที่ดินไม่เพียงพอทำกิน ถ้าราชการยืนยันแนวเขต โดยผนวกเหมืองหัวเราะ (เหมือง
เก่ามีแร่ดีบุกซึ่งปัจจุบันไม่ได้ทำประโยชน์) ซึ่งอยู่ชายแดนด้านทิศตะวันตกของพื้นที่ไว้ด้วย จะทำให้
ที่ดินของราษฎรขาดหายไปต้องกันพื้นที่เหมืองหัวเราะออก จึงจะทำให้ราษฎรมีที่ดินเพียงพอทำกิน

ข. ฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑. กรมป่าไม้

- เจ้าหน้าที่จากกรมป่าไม้ นำโดย ผู้อำนวยการส่วนการจัดการทรัพยากรที่ดินป่าไม้
เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้ ที่ ๕ (บ้านโป่ง) ทำบันทึกร่วมกับผู้ใหญ่บ้านตากแดด เมื่อวันที่
๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ว่าจะดำเนินการสำรวจแนวเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี
ท้องที่ตำบลยางหัก เพื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ซึ่งจะเดินสำรวจ
แนวเขตพื้นที่ร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อกันพื้นที่ที่ราษฎรถือครองอยู่อาศัยทำกินออก กรณีที่ดินที่อยู่อาศัย
ของราษฎรว่าจะได้รับเอกสารประเภทใดนั้น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ชี้แจงว่า เนื่องจากที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวน
แห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ซึ่งกรมป่าไม้ได้อนุมัติโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ เป็นการ
ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่
๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้ ที่ ๕ (บ้านโป่ง) ดำเนินการตรวจสอบรังวัด
แปลงที่ดินของราษฎร ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๗ แล้ว และจะอนุมัติให้ดำเนินการต่อเนื่องใน
ปีงบประมาณ ๒๕๔๘ ให้แล้วเสร็จ หากที่ดินที่มีความเหมาะสมจะดำเนินการรับรองสิทธิทำกิน
(ส.ท.ก.) ให้ราษฎรต่อไป และชี้แจงเพิ่มเติมว่ากรณีที่ดินอยู่อาศัย ทำกินที่ดำเนินการในโครงการจัดการ
ทรัพยากรที่ดินป่าไม้ จะต้องเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัย ทำกินอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่พื้นที่แผ้วถางใหม่ หากเป็น
พื้นที่ที่แผ้วถางใหม่จะถูกดำเนินการตามกฎหมาย และพื้นที่ที่ตรวจสอบรังวัดไว้ ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่
ออกไปอีก

- กรมป่าไม้มีหนังสือ ที่ ๑๖๑๒.๓/๒๐๗๕ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑
ถึงนายเสริมสุข อินทรคุ้มวงศ์ ราษฎรบ้านตากแดด เรื่องราษฎรขอเอกสารสิทธิที่ดินในเขตป่าสงวน
แห่งชาติฯ ว่าแปลงที่ดินดังกล่าวอยู่ระหว่างการดำเนินการรังวัดที่กับโครงการจัดการทรัพยากรที่ดิน
และป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี (หมายเลข ๔๕) การที่ผู้ร้องอ้างว่ามีสิทธิ หรือ
ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้น ถือว่าเป็นเพียงการยื่นคำร้องเพื่อขอให้มีการพิสูจน์สิทธิใน
ที่ดิน ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งหากผู้ร้องมีสิทธิในที่ดิน
ตามประมวลกฎหมายที่ดิน การกำหนดป่าสงวนแห่งชาติจะไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิที่ผู้ร้อง

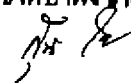

มืออยู่แล้ว แต่ในกรณีผู้ร้องได้แจ้งว่าครอบครองโดยไม่มีหลักฐานกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ตามหลักเกณฑ์ การพิจารณาสอบสวนสิทธิ หรือประโยชน์ของบุคคลในเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้น ที่ดินที่ไม่มีหนังสือ แสดงสิทธิในที่ดิน ให้คณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติพิจารณา และมีมติให้อื่นคำขออนุญาต เข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และหากมีโครงการจัดที่ดินเพื่อช่วยเหลือราษฎรของกรมป่าไม้ ในพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาตินั้น ก็ให้ดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามโครงการฯ ของกรมป่าไม้ ตามระเบียบและ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไป

- กรมป่าไม้ โดยนายเมธี รุ่งแสง ผู้อำนวยการส่วนกำหนดเขตที่ดินป่าไม้ ได้ชี้แจง ต่อประธานอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ว่าการประกาศเขต พื้นที่ป่าผืนดังกล่าว อาศัยหลักกฎหมาย พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งหลักกฎหมายทั้งสองฉบับเป็นพื้นฐาน ที่ผ่านมาให้ราษฎรยื่นขอ สอบสวนสิทธิผู้ที่ทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ถ้ามีเอกสารสิทธิที่ออกตามประมวลกฎหมายที่ดิน และได้รับสิทธิ แต่ถ้าไม่มีตามกฎหมาย ราษฎรต้องออกจากพื้นที่ แต่เพื่อไม่ให้ราษฎรเดือดร้อน กรมป่าไม้ได้ออกเอกสารสิทธิทำกิน (ส.ท.ก.) ให้ราษฎรเพื่อแก้ไขปัญหาราษฎรที่ทำกินในเขตป่าสงวน แห่งชาติ ในเรื่องสิทธิทำกินนั้น กรมป่าไม้ใช้การตรวจสอบจากภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ และ ปีพ.ศ. ๒๕๑๐ ที่เป็นหลักฐานอยู่อาศัยทำกิน เมื่อมีการแจ้งว่าอยู่มาก่อนที่ราชการประกาศเขต ป่าสงวนแห่งชาติ จะมีคณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติ ได้สอบสวนสิทธิว่ามีสิทธิทำกินอยู่ใน เขตป่าสงวนแห่งชาตินั้นๆ หรือไม่ ในกรณีนี้ต้องมีคณะกรรมการออกสอบสวนสิทธิในกรณีพื้นที่ ที่พิพาทราษฎรไม่มีเอกสารสิทธิที่ราชการออกให้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้นจึงไม่ได้สิทธิ และกรมป่าไม้กระทำได้เพียงออก ส.ท.ก. ให้ราษฎร

๒. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ไทยประจัน

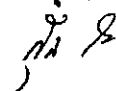
๒.๑ สำนักงานบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ ๕ (บ้านโป่ง) ชี้แจงว่าได้รับการ ร้องเรียนจากราษฎรในพื้นที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี รวม ๘ หมู่บ้าน คือ บ้านวังปลาช่อน บ้านตากแดด บ้านท่าช้าง บ้านหินสี บ้านไทยประจัน บ้านห้วยศาลา บ้านยางคู้และ บ้านลานคา ว่าได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับพื้นที่ทำกิน ตามบัญชีรายชื่อราษฎร จำนวน ๒๕ แผ่น สำนักงานบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ ๕ ได้ตรวจสอบรายชื่อราษฎรดังกล่าวข้างต้นกับบัญชี รายชื่อราษฎรที่แจ้งสำรวจการถือครองพื้นที่ป่าไม้ตามโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่อยู่ในท้องที่อำเภอ ปากท่อ จังหวัดราชบุรี รวมจำนวน ๘๕๑ ราย ๑,๐๑๗ แปลง โดยเป็นป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำ

ภาษี ราษฎรแจ้งสำรวจถือครองพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๖๓๕ ราย ๗๖๓ แปลง มีรายชื่อราษฎรตรงกัน จำนวน ๖๔ ราย ป่าสงวนแห่งชาติพูยางและป่าพุดสามชั้น ราษฎรแจ้งสำรวจถือครองพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๒๑๒ ราย ๒๕๔ แปลง มีรายชื่อราษฎรตรงกัน จำนวน ๑๑ ราย สำหรับราษฎรที่ร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับพื้นที่ทำกิน แต่ไม่มีรายชื่อแจ้งสำรวจถือครองที่ดินป่าไม้ ตามโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้นั้น เมื่อสำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๕ ได้รับแผนปฏิบัติงานประจำปีตามโครงการ ให้เข้าไปดำเนินการรังวัดแปลงที่ดินในท้องที่อำเภอปากท่อเมื่อใดจะส่งเจ้าหน้าที่ประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น เพื่อแจ้งให้ราษฎรทราบและนำสำรวจตรวจสอบสภาพป่า การใช้ที่ดินป่าไม้ รวมตลอดถึงการรังวัดแปลงที่ดินที่ราษฎรเข้าไปทำประโยชน์อยู่ต่อเนื่องก่อนวันที่ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

๒.๒ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จัดแจ้งข้อร้องเรียนของราษฎร บ้านตากแดด เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ในเรื่องให้แบ่งแยกที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ให้ชัดเจนก่อนที่จะประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติฯ กับขอให้กรมป่าไม้เพิกถอนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ออกทับซ้อนกับที่อยู่อาศัย และที่ทำกินของราษฎร โดยชี้แจงว่าพื้นที่ที่จะเตรียมประกาศให้จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันทั้งหมดจะทับซ้อนกับพื้นที่โครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ซึ่งจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสที่พระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่ในท้องที่ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ ตำบลบ้านบึง ถึงอำเภอบ้านคา ตำบลตะนาวศรี ตำบลท่าเคย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีเนื้อที่ประมาณ ๒๔๐,๒๔๖ ไร่ บ้านตากแดด ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ พื้นที่ทำกินของราษฎรและพื้นที่ชุมชนอยู่อาศัยบางส่วนอยู่ในเขตพื้นที่โครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน และบางส่วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี พื้นที่โครงการจะซ้อนทับกับพื้นที่ทำกินของราษฎร ประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่

การสำรวจพื้นที่เพื่อประกาศอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กันพื้นที่ทำกินและอยู่อาศัยของราษฎรประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ ออกจากพื้นที่โครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาระเบิดที่ดินให้ราษฎรแต่ยังมีสภาพเป็นป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการตามโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยพื้นที่ราษฎรอยู่อาศัยทำกินก่อนวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ จะเร่งดำเนินการรังวัดสอบสวนสิทธิ เพื่อออกเอกสารสิทธิให้ราษฎรภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ ฉะนั้นหากราษฎรรายใดมีที่ทำกินและอยู่อาศัยมานานแล้วขอมได้สิทธิทำกินในพื้นที่ตลอดไป แม้จะไม่ประกาศเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติก็ตาม สำหรับราษฎรรายใดที่มีที่ดินทำกินอยู่ในเขตจะประกาศอุทยานแห่งชาติ

เฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ซึ่งมีได้กันพื้นที่ออกก่อนประกาศ หากอยู่ในเกณฑ์คามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ จะได้รับการรังวัดสอบสวนสิทธิและกันพื้นที่ออกมิได้ประกาศ เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ แต่ยังคงสภาพเป็นป่าสงวนแห่งชาติเช่นกัน และมีสิทธิได้รับเอกสารสิทธิ ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติเช่นเดิม

เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้ชี้แจงยืนยันว่าได้กันพื้นที่ทำกินออกจากพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เฉลิมพระเกียรติไทยประจันแล้ว ซึ่งในการดำเนินการสำรวจรังวัดหมายแนวเขต ได้ดำเนินการตาม หลักเกณฑ์และขั้นตอนการประกาศกำหนดพื้นที่เป็นอุทยานแห่งชาติ พร้อมทั้งได้นำผลการสำรวจ รังวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เข้าสู่วาระการประชุมประชาคม หมู่บ้านตากแดด ซึ่งได้มีมติเห็นชอบรับรองแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เมื่อ วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ จากนั้นได้นำมติประชาคมหมู่บ้านเข้าสู่การประชุมสภาสมัชชาวิสาหกิจของ องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก ซึ่งมีมติเห็นชอบและรับรองแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ไทยประจันแล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหากรณีบ้านตากแดด กรมอุทยานแห่งชาติฯ ได้ตรวจสอบพื้นที่ที่มีการร้องเรียนแล้ว อยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่ง ชายแม่น้ำภาชี และเป็นพื้นที่โครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ซึ่งเป็นโครงการ พระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ภายใต้โครงการสวนป่าสิริกิติ์ ที่กองทัพบก ขอใช้ประโยชน์ ซึ่งปัญหาที่แท้จริงของราษฎรในตอนนี้คือ ต้องการเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินเท่านั้น และราษฎรบางรายที่มีเอกสาร ส.ก.๑ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี ก็ได้พิจารณาออกเอกสารสิทธิ ให้แล้วบางแห่ง ซึ่งในส่วนที่เหลือจะดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วต่อไป และพื้นที่ที่ออกเอกสารสิทธิ ตาม ส.ก.๑ ดังกล่าว ก็อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ทั้งสิ้น

๒.๓ หัวหน้าโครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ชี้แจงต่อ คณะอนุกรรมการฯ หลายครั้งว่าได้ดำเนินการรังวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ไทยประจัน โดย

วันที่ ๑๑-๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ รังวัดหมายแนวเขตบ้านวังปลาช่อน หมู่ที่ ๑

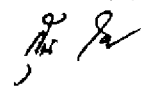
วันที่ ๑๘-๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ รังวัดหมายแนวเขตบ้านตากแดด หมู่ที่ ๒

วันที่ ๓-๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ รังวัดหมายแนวเขตบ้านท่ายาง หมู่ที่ ๓

วันที่ ๑๖-๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ รังวัดหมายแนวเขตบ้านหินสี หมู่ที่ ๔

วันที่ ๓-๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ รังวัดหมายแนวเขตบ้านไทยประจัน หมู่ที่ ๕

และเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ หัวหน้าโครงการอุทยานแห่งชาติ เฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ได้แต่งตั้งคณะทำงานการมีส่วนร่วมโครงการนำร่องการพัฒนาการมี

ส่วนร่วมเพื่อการจัดการอุทยานแห่งชาติอย่างยั่งยืน จำนวน ๑๕ คน เพื่อร่างหลักเกณฑ์กติกาประชาม
ร่วมรัฐ ของหมู่บ้านและอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ได้ปฏิบัติงานตามแผนงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยได้ดำเนินการรังวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ ในท้องที่
หมู่ที่ ๑-๕ ตำบลยางหัก ซึ่งได้รังวัดหมายแนวเขตในระหว่างเดือนมกราคม-กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘
เป็นระยะทางรวมทั้งสิ้น ๖๖.๕ กิโลเมตร นอกจากนี้ชุมชนดังกล่าวทั้ง ๕ ชุมชน ได้มีประชาคมหมู่บ้าน
เพื่อพิจารณารับรองแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านวังปลาซ่อน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีมติให้ประชาคม
รับรองแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อเสนอแนะ : เสนอให้จัดพื้นที่บางส่วนของอุทยานแห่งชาติฯ เป็นพื้นที่ปลูกป่า
ทำเป็นป่าชุมชน นอกจากนี้แนวเขตผ่อนปรนและแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ ควรให้มีความชัดเจน

หมู่ที่ ๒ บ้านตากมดล อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีมติประชาคมรับรองแนวเขต
อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เมื่อวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อเสนอแนะ : เสนอให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ จัดทำแนวเขตผ่อนปรนและแนวเขต
อุทยานแห่งชาติฯ ให้มีความชัดเจน เช่น ทำถนนรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ ทำป้ายแนวเขต
ผ่อนปรนให้เห็นชัดเจนและสามารถหาของป่าบริโภคในครัวเรือนได้

หมู่ที่ ๓ บ้านท่าขวง ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีมติประชาคมรับรอง
อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เมื่อวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

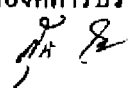
ข้อเสนอแนะ : เสนอให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ จัดทำแนวเขตผ่อนปรนและแนวเขต
อุทยานแห่งชาติฯ ให้มีความชัดเจน

หมู่ที่ ๔ บ้านหินผี ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีมติประชาคมรับรอง
แนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อเสนอแนะ : เสนอให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ จัดทำแนวเขตผ่อนปรนและแนวเขต
อุทยานแห่งชาติฯ ให้มีความชัดเจน เช่น ทำถนนรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ และทำป้ายแนวเขต
ผ่อนปรนให้เห็นชัดเจน

หมู่ที่ ๕ บ้านไทยประจัน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีมติประชาคม
รับรองแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อเสนอแนะ : เสนอให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ จัดทำแนวเขตผ่อนปรนให้มีความ
ชัดเจน เช่น ทำป้ายแนวเขตผ่อนปรนให้เป็นสี่เหลี่ยมและเจ้าหน้าที่โครงการอุทยานแห่งชาติฯ ได้มีหนังสือ
ที่ ทส ๐๕๑๓.๗๐๘/๒๕๐ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก
เพื่อนำเรื่องการรังวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ เข้าสู่การประชุมสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลยางหัก เพื่อชี้แจงการดำเนินการของกรมอุทยานแห่งชาติฯ ให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก พิจารณารับรองแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

หัวหน้าโครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในพื้นที่ที่ได้สำรวจประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาตินั้น มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗๐,๐๐๐ ไร่ ได้สำรวจหมายแนวเขตได้ระยะทาง ๖๖.๕ กิโลเมตร ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้านทั้ง ๕ หมู่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลยางหักอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีได้เห็นชอบและได้รับรองแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ แล้ว โดยมีพื้นที่ที่จะต้องหมายแนวเขตอีกเพียง ๑ ตำบล ระยะทางประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติฯ จะได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ และกรมอุทยานแห่งชาติฯ ได้ดำเนินการฝังหลักเขตอุทยานแห่งชาติฯ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นไป จนกว่าจะแล้วเสร็จ พร้อมกันนี้มีที่ทำกินของราษฎรตำบลยางหักหมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๑ บางรายรวม ๘ ราย ที่มีพื้นที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติฯ ที่ยังไม่ได้สำรวจถือครองและรังวัด และจะใช้มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขปัญหาราษฎรทั้ง ๘ ราย ให้ทำกินอยู่ได้ และกรมอุทยานแห่งชาติฯ ได้กันพื้นที่ป่าชุมชนราว ๕๐๐-๖๐๐ ไร่ให้ราษฎรแล้ว

จากเอกสารแผนที่แสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน บริเวณบ้านตากแดด ระบุว่าแผนที่ ๔๘๑๕ III มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ซึ่งแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันและพื้นที่ทำกิน ของราษฎรบ้านตากแดด พบว่าอุทยานแห่งชาติฯ หมายแนวเขตพื้นที่ทำกินให้ราษฎร ๓,๕๑๙ ไร่ โดยวัดเข้าไปในแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ นั้น หัวหน้าโครงการอุทยานแห่งชาติฯ กำหนดให้มีระยะ ๕๐๐ เมตร

ผลจากการทำประชาคมร่วมกันในการใช้ประโยชน์พื้นที่ผ่อนปรน โดยชุมชนรอบแนวเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน จังหวัดราชบุรี ปรากฏผลดังนี้

(๑) แนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ ต้องจัดทำให้ชัดเจน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติฯ ผู้นำชุมชนและผู้แทนต้องร่วมรับรู้ โดยขอให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ ทำถนนรอบแนวอุทยานแห่งชาติฯ

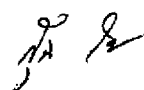
(๒) กำหนดเขตพื้นที่ผ่อนปรน วัดจากแนวอุทยานแห่งชาติฯ ๕๐๐ เมตร โดยให้มีแนวเขตที่ชัดเจน

(๓) การเก็บหาหน่อไม้ เพื่อบริโภคในครัวเรือนและชุมชนของคนในฤดูกาล และระยะเวลาที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละหมู่บ้าน

(๔) แจ้งคณะกรรมการหมู่บ้านก่อนตัดไม้รวก ไม้ไผ่ ส่วนจำนวนและระยะเวลาให้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และคณะกรรมการของหมู่บ้านต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ก่อน

(๕) ในเขตพื้นที่ผ่อนปรน (เขตอุทยานแห่งชาติฯ) ห้ามตัด ไม้ สามารถนำไม้ล้มขอนนอนไพรมาใช้ประโยชน์ได้เท่านั้น

(๖) ในเขตพื้นที่ผ่อนปรนห้ามแผ้วถางทำกิน

(๗) ในเขตพื้นที่ผ่อนปรนของแต่ละชุมชน สมาชิกชุมชนนั้นๆ สามารถนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปเลี้ยงได้ แต่มิให้ชุมชนอื่นนำสัตว์เข้ามาเลี้ยง และให้คณะกรรมการของหมู่บ้านดูแลตามความเหมาะสม ยกเว้นพื้นที่ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นเขตบริการและท้องที่ชั่วคราว

(๘) ให้แต่ละชุมชนกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ กติกาประชาคมร่วมรัฐดังกล่าว โดยบทลงโทษต้องกำหนดโดยมติประชาคม

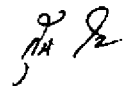
ค.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในช่วงที่ผ่านมาผู้ร้องได้ร้องเรียน หน่วยงานต่างๆ จังหวัดราชบุรี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี นายกรัฐมนตรี ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้คำชี้แจงต่อคณะกรรมการฯ ดังนี้

๑. กรมที่ดินและสำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี

๑.๑ กรมที่ดิน มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๓/๑๒๖๐๖ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ถึงนางสาวมะลิวัลย์ มณีพรหม ว่ากรณีเจ้าหน้าที่กรมที่ดินได้เข้าไปทำการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดิน แต่ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ ก็เพราะเนื่องจากยังขาดระยะวางที่ดิน ปัจจุบันมีการจัดสร้างระวางแผนที่ และส่งไปให้สำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี สาขาปากท่อเพื่อดำเนินการแล้ว ฉะนั้นหากมีราษฎรรายใดครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน โดยแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินหรือแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินไว้ก่อนพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ก็ชอบที่จะขอออกโฉนดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่ตุค ที่ นร ๐๖๐๑/๒๐๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๗

๑.๒ สำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี ชี้แจงต่อคณะกรรมการฯ ว่าจังหวัดราชบุรี เห็นว่าผู้ขอออกโฉนดที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายมาก่อนวันที่ทางราชการกำหนดให้พื้นที่ตำบลยางหัก เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ประกอบกับเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินจึงทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรที่ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ หากไม่ได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ หรือมิได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และกรมที่ดินได้พิจารณาอุทธรณ์เรื่องร้องเรียนดังกล่าว คมหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๓๑/๑๔๖๔๒ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ พร้อมแจ้งผู้ร้องทราบตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕.๓/๑๔๗๖๕ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๘ โดยในเรื่องดังกล่าวกรมที่ดินได้วางแนวทางในการออกเอกสารสิทธิในพื้นที่ไว้ดังนี้

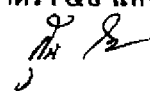

(๑.) กรณีราษฎรครอบครองและทำประโยชน์ (ส.ค.๑) หรือมีหลักฐานหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินอยู่ก่อนประกาศกำหนดให้ท้องที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ราษฎรสามารถยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินโดยจะต้องพิสูจน์สิทธิที่ดิน ตามนัยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐

(๒.) กรณีราษฎรครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตาม ข้อ ๑ โดยมีหลักฐานตามนัยดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรดังกล่าวได้ เพราะต้องทำตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๔

(๓.) กรณีราษฎรครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินในเขตพื้นที่มีพระราชกฤษฎีกาประกาศกำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยไม่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือมิได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินไว้ก่อนมีการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่อาจดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ได้ เพราะต้องห้ามตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๔ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่ สดท.๐๖๐๑/๒๐๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๗ เรื่องหารือข้อกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ราษฎรจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๙

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี นายลิ้มรภ คักคี่คำดวง ได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ในการประชุม ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ว่ากรณีที่ดินราษฎรได้แจ้งการครอบครองที่ดินไว้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๕ โดยราษฎรบ้านตากแดด ได้ยื่นไว้แล้วจำนวน ๑๒ ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของที่ดินจังหวัด ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ ในส่วนการออกโฉนดที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่ผู้ครอบครองทำประโยชน์อยู่ แต่เข้าใจว่าแจ้งการครอบครองไว้เฉพาะบริเวณที่อยู่อาศัยที่พื้นที่ไม่มากนัก ขณะนี้อยู่ระหว่างการตั้งคณะกรรมการดำเนินการตรวจพิสูจน์สิทธิ ร่วมกับหลายฝ่าย รวมทั้งกรมป่าไม้ ฝ่ายปกครอง เจ้าพนักงานที่ดิน ความไม่พร้อมของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เป็นส่วนหนึ่งทำให้การออกโฉนดล่าช้า การออกโฉนดที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติออกได้ตามมาตรา ๕๕ แห่งประมวล

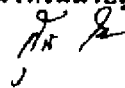
กฎหมายที่ดินเท่านั้น โดยยื่นเฉพาะรายต่อสำนักงานที่ดินและมีการรังวัดปักหลักเขต ส่วนการดำเนินการนัดตรวจพิสูจน์สิทธิในบริเวณบ้านตากแดด จะดำเนินการในลักษณะเป็นกลุ่ม

๑.๓ สำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี สาขาปากท่อ ได้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ให้แก่ราษฎรที่มีหลักฐานการแจ้งครอบครอง (ส.ก.๑) และประชาสัมพันธุ์ทำความเข้าใจราษฎรในพื้นที่ให้ทราบขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการดำเนินการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ส่วนกรณีการแจ้งครอบครองที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ก.๑) ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้บัญญัติให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ คือก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๘๗ โดยไม่มีหนังสือแสดงการครอบครองที่ดินก่อนนายอำเภอท้องที่ การแจ้งการครอบครองที่ดินไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด เว้นแต่ผู้แจ้งจะได้สิทธิครอบครองอยู่ก่อนแล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย แบบแจ้งการครอบครองที่ดินเป็นเพียงใบรับแจ้งที่พนักงานเจ้าหน้าที่ลงเลขรับไว้เป็นหลักฐานว่าได้รับแจ้งการครอบครองที่ดินไว้แล้วเท่านั้น ไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน แบบการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ก.๑) เป็นหลักฐานอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงว่าในขณะที่ยื่น ส.ก.๑ ผู้แจ้งว่าที่ดินเป็นของผู้แจ้งเท่านั้น ส่วนความจริงผู้ใดจะมีสิทธิครอบครองจะต้องมีการพิสูจน์สอบสวนและพิจารณาหลักฐานต่างๆ

๒.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี

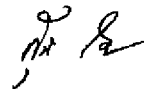
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงกรณีการร้องเรียนของนายเสริมสุข อินทร์คุ้มวงศ์ ซึ่งครอบครองที่ดินบริเวณบ้านตากแดดว่าจากการตรวจสอบของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี ปรากฏว่าที่ดินบริเวณที่ผู้ร้องครอบครองตั้งอยู่นอกเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน แต่อยู่ในเขตป่า ดังนั้นสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรี จึงไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ ได้ ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรีมีการสำรวจแนวเขตและตรวจสิทธิในการใช้ประโยชน์ (Ground Survey) ในพื้นที่ตำบลยางหักทั้งตำบลหากปรากฏว่าราษฎรรายใดมีที่ดินและทำประโยชน์อยู่ในเขตการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และมีความประสงค์ออกเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรีจะดำเนินการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ ให้ โดยมีเงื่อนไขว่าราษฎรนั้นจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๓) พ.ศ. ๒๕๓๘

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยรองเลขาธิการ นายสถิตย์พงษ์ สุขชูเกียรติ ได้ชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าในการประชุมวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าจากพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๒) ที่ระบุให้นำป่าเสื่อมโทรมมาปฏิรูปที่ดินได้

โดยถ้าคณะรัฐมนตรีมีมติมอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติพื้นที่ใดให้ ส.ป.ก. ไปปฏิรูปที่ดิน ให้ถือว่ามีผลเพิกถอนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติพื้นที่ และ ส.ป.ก. จะนำที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดิน ที่ผ่านมาการดำเนินการในลักษณะดังกล่าว ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๖ ประมาณ ๓ ล้านไร่ โดยทั้งนี้ให้ยกเว้นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โชน C นำไปปฏิรูปไม่ได้ แต่เดิมกรมป่าไม้ โดยมติดคณะรัฐมนตรีมอบป่าสงวนแห่งชาติ โชน E คือ ป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ส.ป.ก. มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยกรมป่าไม้ ไม่มอบป่า โชน E ทั้งหมดแต่ได้แบ่งพื้นที่ โชน E เป็น E๑, E๒, E๓ และแยกป่า โชน E๑ เก็บไว้ไม่ส่งมอบให้ ส.ป.ก. แต่ ส.ป.ก. ก็เรียกร้องมาโดยตลอด ดังเช่น กรณีพื้นที่บ้านตากแดด ซึ่งอยู่ในเขตป่า โชน E๑ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลทุ่งหลวง ตำบลห้วยยางโตน และตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยพื้นที่บ้านตากแดด หมู่ที่ ๒ โกล้งเขตปฏิรูปที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว สำหรับ ส.ป.ก. นั้น ถ้าพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ ก็น่าจะทำได้ ถ้าหากได้รับการสนับสนุนด้านนโยบายจากคณะรัฐมนตรี เพราะสภาพพื้นที่อยู่ติดกัน และไม่แตกต่างกับพื้นที่ที่ ส.ป.ก. ปฏิรูปที่ดิน แต่อย่างไรก็ตามปัญหาติดขัดเพราะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะรัฐมนตรีมีมติไม่มอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติให้ ส.ป.ก. ไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินอีกต่อไป ทำให้กรณีพื้นที่บ้านตากแดดที่คาดจะถูกปฏิรูปที่ดินด้วยต้องยุติลง

สำหรับพื้นที่ทำกินของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงนั้น จะเป็นพื้นที่ โชน C คือ ป่าอนุรักษ์ แต่ยกเว้นในกรณีของราษฎรชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงบ้านตากแดดนั้น เป็นป่า โชน E๑ คือ ป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เกิดอุบัติเหตุไม่ได้รับความเป็นธรรมเสมอกันโดยตรงพื้นที่บ้านตากแดดไม่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน แต่เป็นพื้นที่ป่า โชน E๑ ที่กรมป่าไม้ไม่ส่งมอบให้ปฏิรูปที่ดิน ทั้งที่ถ้าปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๒ ก็จะต้องให้กรมป่าไม้มอบพื้นที่ทั้งหมดการปฏิรูปที่ดินที่จังหวัดราชบุรีมีลักษณะการประกาศพระราชกฤษฎีกาเขตปฏิรูปที่ดินทั้งอำเภอตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินปี ๒๕๑๘ แต่ต่อมาได้มีการปรับปรุงกฎหมายปฏิรูปที่ดินใน ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน มักประกาศเป็นพื้นที่ โชน E๑, E๒, E๓ ที่ผ่านมาการประกาศพระราชกฤษฎีกาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ประกาศเป็นลักษณะเป็นอำเภอรวม โชน E๑, E๒, E๓ และถือว่ากรมป่าไม้มอบพื้นที่ให้ทั้งหมด แต่มีส่วนของบ้านตากแดด ซึ่งเป็นพื้นที่ โชน E๑ มีการตกลงกันในสมัยนั้นกับกรมป่าไม้ว่า ไม่มีพื้นที่ E๑ บันทึกในการทำแผนที่แนบท้ายประกาศพระราชกฤษฎีกา จึงไม่มีพื้นที่ตรงนี้ ถูกตัดออกไปเลย ทำให้พื้นที่กลายเป็นป่าสงวนแห่งชาติเหมือนเดิม ปัญหาจึงกลายเป็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจกฎหมาย จึงออกรูปแผนที่นี้ออกมา การปฏิรูปที่ดินจะปฏิรูปเฉพาะพื้นที่ โชน A โชน E ที่มีผู้ถือครองทำประโยชน์และคณะรัฐมนตรี อนุมัติมอบพื้นที่ให้ปฏิรูปที่ดินแล้ว ส.ป.ก.ดำเนินการออกเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ ต่อไป

๓.องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก

องค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก ได้บรรจุวาระพิจารณาขอความเห็นชอบในการรับรองแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ในการประชุมวิสามัญ สมัยที่ ๔/๒๕๕๘ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยมีนายพดล ชมแสน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติฯ ได้ชี้แจงในที่ประชุมว่า อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันได้ดำเนินการวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติฯ ในท้องที่ หมู่ที่ ๑-๕ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และได้นำเข้าไปประชุมทุกหมู่บ้านแล้ว ซึ่งในที่ประชุมเมื่อฟังคำชี้แจงแล้วมีมติรับรองการรังวัดหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันในท้องที่หมู่ที่ ๑-๕ ตำบลยางหักเป็นเอกฉันท์

ประเด็นในการตรวจสอบ

คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่ากำหนดการตรวจสอบ รวม ๓ ประเด็น คือ

ประเด็นที่หนึ่ง การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ทับพื้นที่ทำกินของราษฎรบ้านตากแดดเป็นการละเมิดสิทธิในที่ดินทำกินและสิทธิชุมชนหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่สอง การเตรียมการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันทับพื้นที่ทำกินของราษฎรบ้านตากแดด ถือเป็นการละเมิดสิทธิชุมชนหรือไม่ อย่างไร

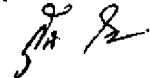
ประเด็นที่สาม การที่กรมป่าไม้ไม่ส่งมอบเขตป่าโซนเศรษฐกิจ E๑ บริเวณบ้านตากแดดให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อนำไปปฏิรูปที่ดินถือว่าการกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องหรือไม่อย่างไร

ความเห็นของคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า

จากการตรวจสอบและรับฟังข้อเท็จจริง รวมทั้งการประชุมหารือต่าง ๆ คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ทับพื้นที่ทำกินของราษฎรบ้านตากแดดเป็นการละเมิดสิทธิในที่ดินทำกินและสิทธิชุมชนหรือไม่ อย่างไร

ราษฎรบ้านตากแดด หมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงทำประโยชน์อยู่ในพื้นที่พิพาทมานานกว่า ๑๐๐ ปี มีหลักฐานจากการบอกเล่าอ้างอิง การตั้งตำบลยางหัก การอ้างถึงการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งแต่เดิมเป็นระบบ “ขุน” บริหารฝ่ายเขต

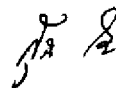

พื้นที่ปกครองจนกลายมาเป็นระบบแต่งตั้งและเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านซึ่งที่ผ่านมามีผู้ใหญ่บ้านจำนวนไม่ต่ำกว่า ๘ รุ่นแล้ว นอกจากนี้ตำบลยางหักยังได้รับเอกสารแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) จำนวน ๘๘ ราย เมื่อปี ๒๕๕๘ โดยเป็นของราษฎรบ้านตากแดด หมู่ที่ ๒ จำนวน ๑๒ รายเป็นการยืนยันว่าราษฎรตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่มานาน มีหมู่บ้านเก่าแก่ ๔ หมู่บ้านที่เป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่มีอายุชุมชนรวม ๑๐๐-๑๕๘ ปี คือบ้านวังปลาช่อน บ้านตากแดด บ้านท่ายาง บ้านหินลี ดำเนินชีวิตตามวิถีกะเหรี่ยง ปลูกข้าวไร่แบบไร่หมุนเวียน แต่ต่อมากรมป่าไม้ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๗ โดยได้แสดงแบบบัญชีรายชื่อผู้อ้างว่ามีสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี หมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๒๘ จำนวน ๑๒๕ ราย บันทึกการสอบสวนพิสูจน์สิทธิหรือได้ทำประโยชน์ของบุคคลในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งมีการสอบสวนสิทธิของราษฎรบ้านตากแดด แต่กระทำได้อยู่ช่วงหนึ่ง กรมป่าไม้ได้ยกเลิกการสอบสวนสิทธิดังกล่าว นอกจากนี้ราษฎรบ้านตากแดดได้แสดง ทป๔/๑ ๑๓๕ ราย จำนวน ๑๕๐ แปลงพื้นที่ ๕๕๒๖ ไร่ แปลงสำรวจหมายเลข ๑๔E หมู่ที่ ๑ บ้านวังปลาช่อน ๑๓ รายจำนวน ๑๖ แปลง พื้นที่ ๖๕๗ ไร่

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นย่อมแสดงว่าราษฎรบ้านตากแดดได้อยู่อาศัยและทำประโยชน์ในพื้นที่ก่อนที่ป่าสงวนแห่งชาติจะประกาศอย่างแน่นอน แม้กรมป่าไม้อ้างว่าราษฎรไม่มีเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน แต่อย่างน้อยกรมป่าไม้ก่อนที่จะประกาศกฎกระทรวงเขตป่าสงวนแห่งชาติ ควรกันพื้นที่ชุมชนและที่ดินทำกินของราษฎรบ้านตากแดดออกก่อน มิใช่ประกาศทับเขตที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินทั้งหมดของชุมชน การกระทำของกรมป่าไม้จึงเป็นการละเมิดสิทธิชุมชนทั้งในเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของราษฎรบ้านตากแดดโดยตรง

ประเด็นที่สอง การเตรียมการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันทับพื้นที่ทำกินของราษฎรบ้านตากแดด ถือเป็นการละเมิดสิทธิชุมชนหรือไม่ อย่างไร

ภายหลังกรมป่าไม้ประกาศแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชีทับพื้นที่ทำกินของชุมชนบ้านตากแดดเมื่อปี ๒๕๒๗ แล้ว หน่วยราชการฝ่ายปกครองด้านความมั่นคงได้ประกาศให้พื้นที่บริเวณบ้านตากแดดอยู่ในโครงการอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ซึ่งจัดตั้งเมื่อปี ๒๕๓๔ ทั้งนี้เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถในวโรกาสมีพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบเมื่อปี ๒๕๓๕ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตำบลยางหักด้วย รวมพื้นที่ประมาณ ๒๔๐,๒๔๖ ไร่ ดังนั้น การเตรียมการประกาศอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี โดยมีพื้นที่โครงการซ้อนทับกับพื้นที่ทำกินของราษฎรจึงเป็นการละเมิดสิทธิในที่ดิน และสิทธิชุมชนของผู้ร้อง

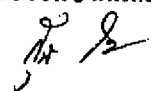

อย่างไรก็ตาม การเตรียมประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ ได้มีการคัดค้านของราษฎร รวมทั้งมีรายงานการตรวจสอบและปรึกษาหารือร่วมกับหลายหน่วยงานรวมทั้งคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าจนในที่สุดมีคณะทำงานร่วมกับผู้ร้องหมายแนวเขตอุทยานแห่งชาติ โดยกันพื้นที่ทำกินผู้ร้องออกจนมีการแก้ไขปัญหาที่เดิมเป็นลำดับ

ประเด็นที่สาม การที่กรมป่าไม้ไม่ส่งมอบเขตป่าโซนเศรษฐกิจ E๑ บริเวณ บ้านตากแดดให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อนำไปปฏิรูปที่ดินถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร

จากการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า พบว่า คณะรัฐมนตรีได้ประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่ดินในท้องที่ตำบลทุ่งหลวง ตำบล ห้วยยางโทน และตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๑ ซึ่งหมายถึงพื้นที่ตำบลบ้านตากแดด หมู่ที่ ๒ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ ก็สมควร อยู่ในเขตที่ต้องปฏิรูปที่ดินด้วยดังที่มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรีออกไปสำรวจการแจ้งการถือครองที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินที่บ้านตากแดดในช่วงที่ผ่านมา แต่สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ให้ข้อชี้แจงที่รับฟังได้ว่า ปี พ.ศ.๒๕๓๒ มติคณะรัฐมนตรีให้ กรมป่าไม้มอบพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้ ส.ป.ก. นำไปปฏิรูปที่ดิน คือป่าโซน E ป่าเขตเศรษฐกิจ แต่ป่าเศรษฐกิจโซน E นั้นกรมป่าไม้ยังแบ่งออกเป็นประเภท E๑, E๒ และ E๓ และกรมป่าไม้ ไม่ส่งมอบพื้นที่โซน E๑ ให้ ส.ป.ก. โดยอ้างว่าเป็นป่ากันชนระหว่างป่าสงวนแห่งชาติกับป่าอนุรักษ์ ทำให้เขตพื้นที่บ้านตากแดดซึ่งถูกกรมป่าไม้ระบุว่าเป็นป่าเศรษฐกิจประเภท E๑ จึงไม่มอบให้ ส.ป.ก. ทำให้ ส.ป.ก. ไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ ทั้งๆ ที่พื้นที่ใกล้เคียงบ้านตากแดดอยู่ในเขตปฏิรูป ที่ดินมีสภาพลักษณะพื้นที่ไม่แตกต่างกับบ้านตากแดดแต่อย่างใด การกระทำของกรมป่าไม้ที่ประกาศ เขตป่าสงวนทับพื้นที่ทำกินทำให้ราษฎรบ้านตากแดดไม่ได้รับเอกสารสิทธิที่ดินแล้ว ยังเสียโอกาส ที่จะได้รับเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ เพราะกรมป่าไม้ไม่ยอมส่งมอบพื้นที่ให้ ส.ป.ก. จึงทำให้เกิดความ แตกต่างระหว่างพื้นที่บริเวณใกล้เคียงในตำบลยางหักที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินทั้งอำเภอเมื่อปี ๒๕๔๑ แต่การกระทำของกรมป่าไม้ที่ไม่ส่งมอบพื้นที่ป่า E๑ ให้ ส.ป.ก. นำไปปฏิรูปที่ดินให้ราษฎร บ้านตากแดดจึงเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิในที่ดินและไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ใช้บังคับในขณะนั้น ดังนี้

มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟู จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุล และยั่งยืน

มาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมด้วยรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและ
การได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสภาพทางชีวภาพและการคุ้มครองส่งเสริมและ
รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติ และต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อม ที่จะ ไม่ก่อให้เกิด
อันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของคน ย่อมได้รับการคุ้มครอง

มติคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า

คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าได้มีมติในการประชุมครั้งที่
๓/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑ ว่าผู้ร้องอยู่ก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ และ
อุทยานแห่งชาติ รวมทั้งไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่ไม่ได้รับเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ เนื่องจาก
กรมป่าไม้ไม่ส่งมอบพื้นที่พิพาททั้งที่เป็นโซน E ให้แก่ ส.ป.ก. ตามประกาศพระราชกฤษฎีกาเขตปฏิรูป
ที่ดิน โดยกรมป่าไม้กันออกและอ้างว่าเป็นโซน E๑ การที่ผู้ร้องไม่ได้รับเอกสารสิทธิในที่อยู่อาศัย
ทั้งที่มี ส.ค.๑ จึงเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้อง

มติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

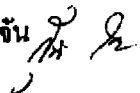
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๑
เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เห็นชอบตามมติของคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า
จึงกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

มาตรการในการแก้ไขปัญหา

๑. ให้กรมที่ดินเร่งรัดการออกโฉนดที่ดิน สำหรับราษฎรในเขตตำบลยางหักที่มี
ส.ค.๑ ในชุมชน ทั้งนี้ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๒. ให้กรมป่าไม้เร่งส่งมอบพื้นที่โซนป่าเศรษฐกิจบริเวณที่เป็นที่ตั้งชุมชนและพื้นที่
ทำกินของราษฎรตำบลยางหักที่อยู่ในโซน E๑ ให้แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนำไป
ปฏิรูปที่ดินให้แก่ราษฎร ทั้งนี้ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๓. ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช จัดทำหลักแนวเขตที่ชัดเจนของการ
เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติไทยประจันตามข้อตกลงของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาคมและ
องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการจัดทำหลักแนวเขตผ่อนปรน ๕๐๐ เมตร ตามข้อตกลงประชาคม
ให้ชัดเจน ก่อนมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

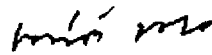

๔. ให้กรมป่าไม้มีนโยบายส่งเสริมการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่ป่าชุมชนที่ได้มีการตกลงร่วมกัน และกันอยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติแล้ว พื้นที่นับแต่ได้รับรายงานฉบับนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

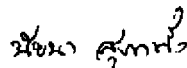
๑. การเตรียมการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตป่าอนุรักษ์ใดๆ จะต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และมีการสำรวจสภาพความเป็นจริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง

๒. ให้มีนโยบายการสำรวจและแก้ไขข้อพิพาท กรณีพื้นที่ป่าทับที่ดินทำกินของราษฎรในขอบเขตทั่วประเทศ เพราะเป็นการสร้างความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎรจำนวนมาก และมีความล่าช้ามาช้านานจนถึงปัจจุบัน

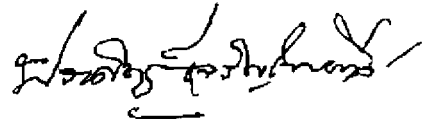
(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

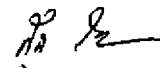
(นางสาวนิยนา สุภาพงษ์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายประสิทธิ์ จิตฺติพิทักษ์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสุทิน นพเกตุ)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสุณี ไชยรส)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(คุณหญิงอัมพร มีสุข)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสาวอาภากร วงษ์สังข์)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วันที่ ๒๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑